

Швець С. Л.,
кандидат політичних наук,
асистент кафедри політичних наук і права
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса, Україна

МІГРАЦІЙНИЙ КОНФЛІКТ ЯК РІЗНОВИД ПОЛІТИЧНОГО

Політична складова є важливо детермінантою міграційного процесу. Міграційні потоки, які формуються в цьому випадку, можна розділити на внутрішню політичну міграцію – територіальне переміщення населення з тимчасовою або постійною зміною місця проживання в межах однієї країни через загострення політичного стану всередині країни (внутрішні переселенці) та зовнішню (транскордонну) політичну міграцію – транскордонне переміщення населення за межі країни зі зміною постійного місця проживання у зв'язку з загостренням політичної ситуації (біженці) або у випадку війни.

Змушена міграція є результатом політичних конфліктів, що призводить до втрати національного захисту, що потребує надання статусу біженця. Отримати статус можна законним шляхом, однак переважна кількість іммігрантів спочатку здійснюють переміщення нелегальними та нерегулярними каналами міграції (яскравими прикладами є переміщення мігрантів із Сирії, Афганістану, Іраку тощо). Дослідниця Г. Вітковська «найбільш жорстка форма змущеної міграції, яка пов'язана із застосуванням (загрозою застосування) насильства в моменти критичного посилення дії окремих чинників є основним фактором появи категорії біженців» [Див. детал. 2, с. 78-80].

Формування міграційного потоку є своєрідною «відповіддю» на внутрішню або зовнішню загрозу. Однак сучасна політична наука виокремлює три рівні загроз, що несуть мігра-

ційні потоки: загроза міжнародній безпеці, загроза національній безпеці країн донорів, реципієнтів та транзиту та персональні загрози. Тобто, міграція виникає у наслідок конфлікту та породжує конфлікти знову. Такий конфлікт трансформується із незадоволеності, що перебігає в політизацію та реалізацію незадоволеності в насильницьких діях (проти політичних об'єктів та діячів). Безпосередньо незадоволеність є латентною стадією міграційного конфлікту, де спостерігається боротьба всередині соціальних груп на рівні неприйняття одна одної, але відсутнє протистояння [3].

Міграційний конфлікт є багатовекторним, а саме: між іммігрантами та громадянським суспільством; між іммігрантами та владою; конфлікт між владою та громадянським суспільством (на фоні імміграції); конфлікти між різними групами іммігрантів; міжособові конфлікти [Див. детал. 1, с. 5-6].

Останні декілька років країни Європи страждають від міграційних конфліктів між іммігрантами та громадянським суспільством. Конфлікт виникає через сформування стереотипів про витіснення громадянського суспільства емігрантською спільнотою з їхнього соціально-політичного простору [3]. Нерідко, така форма міграційного конфлікту стає об'єктом політизації окремих політичних сил. Вирішення конфлікту можливе шляхом запровадження політики інтеграції на місцях в рамках міграційного законодавства, що призводить до політичної соціалізації іммігрантів та їх виходу із зони маргінальності (варто зауважити, що цей шлях має свої переваги та недоліки, які можуть нівелювати досягнення політики інтеграції). Інший напрямок розвитку: конфлікт між іммігрантами та владою на фоні незадоволеності міграційною політикою (правила в'їзду/виїзду, отримання громадянства або іншого статусу, захист іммігрантів тощо), що стає причиною розгортання протестів. Вирішення конфлікту досягається шляхом трансформації міграційної політики та

кореляції нормативно-правової бази (у випадку «відкритості» країни) або навпаки, ескалація конфлікту та закриття кордонів. Конфлікт між владою та громадянським суспільством країни-реципієнта має особливість, оскільки в більшості випадків він проходить латентно, тобто без відкритих форм протесту. Як правило, громадянське суспільство не підтримує рішення влади щодо іммігрантів та намагається ігнорувати їх. Вихід із конфлікту можливий шляхом трансформації міграційної політики або запровадженням політики інтеграції, однак кожен окремий випадок потребує адресного підходу. Міжособові конфлікти можуть відбуватися у рамках «іммігрант-громадянин», «іммігрант-іммігрант» тощо. Першопричини виникнення такого роду конфліктів – соціальні, національні, релігійні тощо, тому вирішення конфлікту має носити адресний характер, оскільки іммігранти не існують як консолідована більшість (теж саме твердження характерно і для існування суспільства країни-реципієнта).

Отже, міграційні потоки тісно пов'язані із процесами глобалізації та транснаціоналізації. Політична складова імміграції поступово виходить на перший план, стаючи першопричиною формування міграційного потоку. Міграція породжує нові види конфліктів, що стає викликом для держави та її політичних інститутів та вимагає особливої специфіки їх вирішення, що також змушує держави трансформувати національне законодавство з метою забезпечення безпеки та миру.

Література:

1. Безуглий П. (2018) Теоретичні засади дослідження міграційних процесів. *Політичне життя*. № 1. С. 5–13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pollife_2018_1_3 Дата звернення: 13.08.2018.

2. Швець С. (2018) Міграційні процеси сучасності як фактор політичних трансформацій. *Регіональні студії*. Ужгород. № 12. С. 78–82.
3. Dominic Jenni The migration-conflict nexus. URL: <https://www.swisspeace.ch/apropos/der-migration-konflikt-nexus/>